

- متناسب با نیازهای روز، مضمون مبارزه را بازتعریف کرده‌ایم
- حاکمیت مردسالارانه خنجری است که بر پشت جامعه فرو رفته
- بحران‌های اکولوژیک؛ اگر حل نشوند، همه‌چیز نابود خواهد شد

تا کنون مرتکب
اشتباه استراتژیک بزرگی
نشده‌ایم

آرشیو

ارگان رسمی حزب حیات آزاد کوردستان / پژاک

آلترناتیو مجله‌ی سیاسی، ایدئولوژیک و اجتماعی
سال چهاردهم، دوره‌ی چهارم، شماره‌ی شانزدهم

مهر ۱۴۰۵

۱۶

OCTOBER 2026

مرکز مطبوعات
حزب حیات آزاد
کوردستان

آثار نوشتاری، نظرات، انتقادات و پیشنهادات خویش را برای ما ارسال نمایید

تحریریه حق انتخاب و ویرایش آثار را برای خویش محفوظ می‌داند.

telegram:

[PJAKMEDIACENTER](https://t.me/PJAKMEDIACENTER)

Gmail:

PJAKMEDIACENTER@GMAIL.COM

آزادی؛ از یک تجربه شخصی تا یک پرسش تاریخی

به گفته او، تنها نگاهش به سیاست را تغییر نداده، بلکه تصورش از زن، آزادی، میهن، کوردستان، طبیعت و حتی معنای زندگی را دگرگون کرده است. شاید همین نقطه، کلید فهم بخش بزرگی از این گفت‌وگو باشد: آزادی برای او تنها یک مطالبه سیاسی نیست؛ نوعی دیگر از دیدن انسان و جهان است. از همین منظر است که سخن او درباره «ژن ژیان آزادی» نیز از سطح یک شعار فراتر می‌رود و به تغییری در ذهنیت جامعه، به‌ویژه در نگاه نسل‌های جدید به زن و مناسبات مردسالارانه، پیوند می‌خورد.

اما این گفت‌وگو تنها درباره آن چیزی نیست که گلان فهم از آن دفاع می‌کند؛ درباره آن چیزی نیز هست که باید درباره‌اش پاسخ داد. این مصاحبه، پرسش‌های سخت را کنار نمی‌گذارد: آیا احزاب کورد زبان نسل جدید را واقعاً می‌فهمند؟ زن در ساختارهای سیاسی تا چه اندازه صاحب اراده مستقل است؟ کدام

بعضی گفت‌وگوها برای یافتن پاسخ آغاز نمی‌شوند؛ برای آن آغاز می‌شوند که پرسش‌های بزرگ‌تری را پیش روی ما بگذارند. گفت‌وگوی این شماره آلترناتیو با گلان فهم، عضو مجلس پژاک، از همین جنس است؛ گفت‌وگویی که از زندگی یک زن آغاز می‌شود، اما خیلی زود از مرزهای یک زندگی فردی عبور می‌کند و ما را به قلب پرسش‌هایی می‌برد که سال‌هاست جامعه کوردستان و ایران با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند: زن چیست؟ آزادی کجاست؟ سیاست چه معنایی برای انسان امروز دارد و جامعه‌ای که میان سرکوب، سنت، بحران اقتصادی و بی‌اعتمادی سیاسی گرفتار شده است، چگونه می‌تواند راهی به سوی آینده باز کند؟

گلان فهم در روایت خود از مسیری سخن می‌گوید که او را از تجربه زیسته یک دختر جوان در جامعه‌ای آکنده از محدودیت، به عرصه مبارزه سیاسی و سازمانی رسانده است؛ مسیری که

شاید ارزش خواندن این گفت‌وگو دقیقاً در همین فاصله میان «امروز» و «آن آینده» باشد؛ فاصله‌ای که هنوز پر از پرسش، تناقض، اختلاف نظر و آزمون است. آلترناتیو این بار در برابر خواننده تنها یک مصاحبه نمی‌گذارد؛ دعوتی است برای مکث کردن، دوباره پرسیدن و دیدن سیاست از دریچه‌ای که در آن، مسئله اصلی نه فقط قدرت، بلکه انسان و امکان آزاد زیستن یک جامعه است

بخش از فرهنگ و سنت کوردی باید نقد شود؟ جوانی که نه به حکومت اعتماد دارد و نه به اپوزیسیون، چگونه دوباره می‌تواند سیاست را معنا کند؟ پژاک پس از بیش از دو دهه چه دستاوردی را می‌تواند در برابر زندگی مردم شرق کوردستان قرار دهد؟ مشروعیت سیاسی از کجا می‌آید؟ مرز میان دیپلماسی و وابستگی به قدرت‌های خارجی کجاست؟ و شاید دشوارتر از همه: یک جریان سیاسی تا چه اندازه حاضر است به ضعف‌ها و اشتباهات خود نگاه کند؟ پاسخ‌های گلان فهیم به این پرسش‌ها، مصاحبه را از یک گفت‌وگوی معمول سیاسی دور می‌کند و آن را به مواجهه‌ای با خود مفهوم سیاست و مسئولیت سیاسی بدل می‌سازد

در پایان، این گفت‌وگو دوباره به همان نقطه‌ای بازمی‌گردد که از آن آغاز شده بود: آزادی. اما آزادی این بار نه در قالب یک واژه، بلکه به عنوان تصویری از آینده؛ آینده‌ای که در آن زن و مرد، جوان و جامعه، به جای جنگیدن برای ابتدایی‌ترین حقوق خود، بتوانند توان و زندگی‌شان را صرف ساختن جهانی دیگر کنند.

مصاحبه‌ی اختصاصی با
گلان فهیم
(عضو مجلس پژاک)

گلان فهیم، عضو مجلس پژاک و از چهره‌های فعال این جریان در حوزه‌های سیاسی و دیپلماسی است. او سال‌ها در عرصه مبارزه سیاسی و اجتماعی فعالیت داشته و در دیدگاه‌های خود بر آزادی زن، سازمان‌یابی اجتماعی، مشارکت سیاسی و ضرورت دگرگونی ذهنیت جامعه تأکید می‌کند.

در این شماره آلترناتیو، گلان فهیم از تجربه شخصی و مسیر مبارزاتی خود تا مسائل زنان، نسل جوان، «ژن ژیان آزادی»، وضعیت سیاسی ایران و شرق کوردستان، آینده پژاک، اتحاد نیروهای کورد و چشم‌انداز آزادی سخن می‌گوید.

آلترناتیو: رفیق گلان فهیم، پیش از آنکه درباره پژاک و اوضاع سیاسی صحبت کنیم، می‌خواهیم از خود شما بپرسیم: چه تجربه‌ای در زندگی‌تان یش از هر چیز نگاه شما را به زن، آزادی و سیاست تغییر داد؟

گلان فهیم: اگر منظورم تجربه‌های پیش از سال‌های مبارزاتی‌ام باشد، من در جامعه‌ای زندگی می‌کردم که از یک سو با ستم عریان جمهوری اسلامی ایران و از سوی دیگر با چالش عدم توانایی در زندگی طبق فرهنگ و عقاید خویش و مسائل فرهنگی خاص خود روبرو بود. من دختری جوان بودم و مسائل و مشکلات زنان جوانی را که در جامعه‌ی ما زندگی می‌کنند، با تمام وجود احساس می‌کردم. این‌ها انگیزه‌های من برای مبارزه بودند. اما وقتی با جنبش آزادی‌خواه خلق کورد آشنا شدم و به عضویت آن درآمدم، از طریق آموزش‌ها، تجربیات و شیوه‌ی حیاتی که در آن پرورش یافتم، زندگی کاملاً جدیدی برایم شکل گرفت که نگاهم را به همه چیز تغییر داد؛ از جمله به جنسیت خودم، آزادی، میهن، کوردستان، سیاست، طبیعت و بسیاری

آلترناتیو: نسلی در ایران و شرق کوردستان رشد کرده که بخش مهمی از زندگی، روابط و حتی سیاستش در شبکه‌های اجتماعی شکل می‌گیرد و الزاماً خود را با احزاب تعریف نمی‌کند. به نظر شما احزاب کورد هنوز زبان این نسل را می‌فهمند؟

گلان فهیم: تغییرات تنها شامل جوانان نمی‌شود؛ امروزه همه به نوعی با فضای مجازی آشنا هستند و با آن سر و کار دارند. همه از شبکه‌های دیجیتال استفاده می‌کنند و تصویری کلی از این فضا

فلسفه‌ی ما تغییر است

**ما دیدگاهی انتقادی داریم
و معتقدیم که باید اصالت
زندگی حفظ شود و جهان
انسان‌ها نباید کاملاً مجازی
گردد**

وجود دارد. به نام حزب خودم می‌توانم بگویم که همیشه سعی کرده‌ایم این دنیای در حال تغییر را بشناسیم. فلسفه‌ی

ریشه تغییرش دهیم، اما تلاش می‌کنیم مطابق با روز، نیازها و ابزارهای نوین عمل کنیم و از این رو، روزانه شاهد تغییراتی در شیوه‌های کاری خود هستیم. استفاده از ابزارهای امروزی، توجه بیشتر به معضلات نسل جدید و تلاش برای

**متناسب با نیازهای روز،
مضمون مبارزه را بازتعریف
کرده ایم**
**استفاده از ابزارهای امروزی،
توجه بیشتر به معضلات نسل
جدید و تلاش برای تحلیل
آنها، از جمله‌ی این تغییرات
است**

تحلیل آنها، از جمله‌ی این تغییرات است. شعار ما این است که «با جوانی آغاز کردیم و با جوانی پیروز خواهیم شد»، بنابراین قطعاً به جوانان، تحولات جهانی و مسائل آنان توجه می‌کنیم. این مسائل تنها شامل فشارهای نظام حاکم نیست، بلکه بیشتر متوجه «جنگ ویژه‌ی حاکمیت‌محور» است که علیه جوانان جریان دارد و ما با آگاهی‌بخشی

ما «تغییر» است، پس نمی‌توانیم در برابر آن بایستیم. البته دیدگاهی انتقادی داریم و معتقدیم که باید اصالت زندگی حفظ شود و جهان انسان‌ها نباید کاملاً مجازی گردد. ما انسان‌ها محصول زندگی اجتماعی هستیم، بنابراین نباید اجازه دهیم هیچ‌چیز بر این اجتماعی‌بودن تأثیر بگذارد؛ زیرا اگر اجتماعی‌بودن از میان برود، انسانی باقی نخواهد ماند تا درباره‌اش بحث کنیم! با این حال، برخوردی محافظه‌کارانه با مقوله‌ی تغییر نداریم. بنابراین می‌توانم بگویم که من و سازمانمان زبان جوانان امروز را به خوبی می‌فهمیم. تعداد زیادی از اعضای ما جوانند و روزانه با آنها در تعامل هستیم؛ اگر زبانشان را نمی‌فهمیدیم، روزبه‌روز بر تعداد اعضای ما افزوده نمی‌شد

آلترناتیو: پژاک مشخصاً چه چیزی را در شیوه ارتباطش با نسل جوان تغییر داده است؟
گلان فهیم: ما به مسائل جامعه و انسان‌ها می‌پردازیم. به نظرم رفتار ما از ابتدا نیز حاوی اشتباهات بزرگی نبوده که بخواهیم از

و ارائه‌ی تحلیل‌ها، سعی در تقویت بنیه‌ی فکری جوانان داریم. یعنی از ابتدا برخورد مثبتی با جوانان داشته‌ایم، اما متناسب با نیازهای روز، مضمون آن را بازتعریف کرده‌ایم

آلترناتیو: چهار سال پس از آغاز «ژن ژیان آزادی»، اگر به‌جای شعارها فقط به تغییرات اجتماعی نگاه کنیم، این جنبش واقعاً چه چیزی را در زندگی و ذهنیت زنان و مردان ایران تغییر داده و در چه زمینه‌ای موفق نبوده است؟

گلان فهیم: انقلاب «ژن ژیان آزادی» تغییرات ریشه‌ای در جامعه و حتی در سطح جهان به وجود آورد. ما از نظر تئوریک معتقدیم که برخلاف دیدگاه‌های چپ کلاسیک، مسئله‌ی اصلی تاریخ «مبارزه طبقاتی» نیست، بلکه مقوله‌ی «آزادی زن» است. نخستین عاملی که روند طبیعی جامعه را منحرف کرد، برقراری حاکمیت مردسالارانه بر جامعه، طبیعت و انسان‌ها بود. وقتی شعار «ژن ژیان آزادی» سر داده شد، به‌طور مستقیم به این پدیده پرداخته شد. فلسفه‌ی این شعار به ریشه‌های «مسئله‌ی زنان»

پرداخت و طبیعتاً تغییری بنیادین ایجاد کرد. شاید مردان رویکرد کاملاً جسورانه‌ای در قبال مسائل زنان نداشتند، اما این جنبش زلزله‌ای بود که بنیان گفتمان مردسالار را به لرزه درآورد؛ این یک تغییر عمیق در ذهنیت است. تصاویری از دختران کوچکی که این شعار را سر می‌دادند در اذهان ثبت شد؛ این دختران، نسل‌های فردای زنان

زلزله‌ای که بنیان گفتمان مردسالار را به لرزه درآورد
این دختران، نسل‌های فردای زنان هستند و بسیار دشوار است که بتوان آن‌ها را دوباره به بندهای مردسالارانه مقید کرد

هستند و بسیار دشوار است که بتوان آن‌ها را دوباره به بندهای مردسالارانه مقید کرد. این دستاورد بزرگی است. همچنین مردان به شکلی کاملاً آشکار با این مسئله روبرو شدند. پسرانی که از کودکی این فضا را دیده‌اند، آیا در

اجتماعی و زن‌کشی مواجه‌اند. گفتمان آزادی زن چگونه باید از نظریه به تغییری قابل لمس در زندگی روزمره این زنان تبدیل شود؟

گلان فهیم: گفتمان «ژن ژیان آزادی» مطرح شد و جا افتاد. حزب ما تلاش می‌کند بنیان‌های علمی و فکری آن را تبیین کرده و راهکارهای تحقق آزادی را تشریح نماید. تمامی مواردی که اشاره کردید، با مبارزه در چارچوب این شعار قابل حل است. **هنگامی که ذهن از سموم حاکمیت و قدرت زدوده شود و زخم‌های ذهنیت معیوب التیام یابد، می‌توان راهکارهای بهتری ارائه داد.** بودا سخنی دارد که می‌گوید: وقتی خنجری بر پشت فرو کرده‌اند، ابتدا باید آن خنجر را بیرون بیاوری تا بتوانی به کارهای دیگر پردازی! ما نیز این‌گونه به مسئله نگاه می‌کنیم. حاکمیت مردسالارانه خنجری است که بر پشت جامعه فرو رفته و باید آن را بیرون کشید. ما در این چارچوب راه‌حل‌هایی ارائه داده‌ایم که به تقویت جایگاه زنان انجامیده است. شیوه‌ی مشارکت زنان در حزب ما و رویکرد ما به سازماندهی آن‌ها، می‌تواند

آینده همانند مردان سلطه‌طلب گذشته خواهند بود؟ قطعاً تفاوت‌هایی خواهند داشت و این‌ها تغییرات ریشه‌ای هستند همچنین این شعار جذاب که ما آن را «فرمول اسرار انگیز» می‌خوانیم، گویای خواست تمامی جوامع موجود در ایران و مستقل از دین و نژاد است. انقلاب‌ها ابتدا در حوزه‌ی فکری رخ می‌دهند و این شعار، بخش اصلی پازل فکری مبارزه با رژیم ایران را کامل کرد. جامعه خواهان سه چیز است: «آزادی زنان»، «زندگی انسانی و مرفه» و «آزادی»! این شعاری باشکوه است که کمتر کسی یارای مخالفت با آن را داشته است. مخالفت‌کنندگان نیز قطعاً افکاری مسموم به ایدئولوژی‌های افراطی دارند که تکلیفشان معلوم است. این جنبش هم رژیم را به چالش کشید و هم پسروی موجود در میان اپوزیسیون مردسالار را، قدرت عظیم این شعار، مردسالاری را که ناقض اصلی آزادی‌هاست، به چالش کشید

آلترناتیو: بسیاری از زنان ایران امروز با مسائلی کاملاً روزمره مانند استقلال اقتصادی، امنیت، تبعیض خانوادگی، محدودیت‌های

افقی را برای تمامی زنان ایرانی بگشاید و جامعه را از بلای مردسالاری دور کند

آلترناتیو: شما از مردسالاری در ساختارهای سیاسی انتقاد کرده‌اید. اجازه دهید همین معیار را درباره خود پژاک به کار ببریم: زنان در پژاک دقیقاً در کدام تصمیم‌گیری مهم، نیروی مستقل دارند که مردان نمی‌توانند تصمیم آنها را بی‌اثر کنند؟

گلان فهیم: در ادامه‌ی همان صحبت‌ها پاسخ می‌دهم. زنان اکنون در تمامی سطوح مدیریتی حزب حضور دارند. نخست اینکه حزب ما بر اساس سیستم «ریاست مشترک» اداره می‌شود که در آن یک زن و یک مرد به طور برابر در راس نهاد قرار دارند؛ امری که از نظر برابری و کار مشترک فواید بسیاری دارد. در ارکان تشکیلاتی حزب، سهم زنان برابر است و در تمامی نهادها، سهم زنان کاملاً رعایت می‌شود. از نظر محتوایی نیز زنان ثابت کرده‌اند که نقشی پیشاهنگ و تعیین‌کننده دارند. در بخش نظامی، نیروهای (HPJ)

سال هاست که به منظور دفاع از ارزش‌ها، دستاوردهای جامعه و زنان فعالیت می‌نمایند. همچنین بر اساس اصول حزبی، زنان دارای «خودویژگی» هستند و مدیریت ذاتی امور خود را بر عهده دارند. هیچ تصمیمی در ارتباط با زنان، امور آنها یا تقسیمات کاری گرفته نمی‌شود مگر اینکه با اراده‌ی خود زنان باشد؛ در حوزه‌ی مسائل زنان، ما «حق» و تو» داریم و این حق محفوظ می‌ماند

آلترناتیو: فرهنگ، خانواده و سنت در جامعه کورد هم می‌توانند منبع هویت و هم محدودکننده آزادی فردی باشند. از نظر شما کدام بخش از فرهنگ و سنت جامعه خودمان نیازمند نقد جدی است، حتی اگر گفتن آن برای یک سیاستمدار کورد آسان نباشد؟

گلان فهیم: این بحثی بسیار وسیع است. ما از سویی طرفدار پابندی به ویژگی‌های مثبت فرهنگ خود هستیم که ماهیتی اجتماعی دارد، و از سویی دیگر خواهان به‌روزرسانی آنیم؛ امری که چالش‌های مستمری به همراه دارد. فرهنگ مردسالاری یکی

حفظ می‌کند، اما از سمتی دیگر آن‌ها را محبوس می‌سازد. البته این بحثی طولانی می‌طلبد...

آلترناتیو: مهاجرت جوانان، مشکلات اقتصادی و ناامیدی از سیاست بر بخش‌هایی از جامعه ایران و شرق کوردستان اثر گذاشته است. برای جوانی که می‌گوید «نه حکومت را باور دارم و نه احزاب اپوزیسیون را»، سیاست چه معنایی برای دوباره شنیده شدن دارد؟

گلان فهیم: اولاً ما با «سیاست‌زدگی» مخالفیم و به جامعه‌ای اخلاقی و سیاسی اعتقاد داریم. تعریف صحیح از سیاست بسیار مهم است؛ چیزی که به نام حاکمیت بر ما تحمیل می‌شود، سیاست نیست، بلکه اتفاقاً نفی سیاست اجتماعی است. بنابراین نباید در این دام بیفتیم. صاحبان قدرت تلاش می‌کنند جامعه را از سیاست دلزده کنند تا این حوزه در انحصار خودشان باقی بماند. راهکار درست، گریز از سیاست نیست، بلکه مشارکت سیاسی فعال است. تمام مشکلاتی که اشاره کردید از طریق

از همین مقولاتی است که به شدت با آن مبارزه می‌کنیم. گفتیم که از نظر فرم و محتوا اصول برابری زن و مرد را رعایت می‌کنیم، اما روزانه در عرصه‌ی اجرا با مشکلاتی روبرو هستیم که نیازمند مبارزه است. در متن جامعه نیز معضلات مردسالاری، پیرسالاری و ده‌ها مشکل دیگر وجود دارد که مختص جوامع شرقی است. تلاش می‌کنیم این مسائل را به درستی تشخیص داده و حل کنیم، و هم‌زمان راهکارهایی متناسب با فضای اجتماعی خویش ارائه دهیم تا

هر تلاشی برای حل یک مسئله یعنی سیاست‌ورزی صاحبان قدرت تلاش می‌کنند جامعه را از سیاست دلزده کنند تا این حوزه در انحصار خودشان باقی بماند

به سرنوشت جوامع دیگر دچار نشویم. برخی از این موانع ماهوی هستند؛ مثلاً اجتماعی بودن از سویی ضروری است، اما از سوی دیگر قیدوبندهایی به همراه دارد. همیشه مثال دیوار را می‌زنیم که دیوار از سمتی محتویات درون خود را

مبارزه‌ی سیاسی قابل حل‌اند؛ هر تلاشی برای حل یک مسئله یعنی سیاست‌ورزی. پرداختن به سیاست است که می‌تواند ما را از حصر مشکلات نجات دهد، نه فرار از آن. این پیام روشن ما و انگیزه‌ای برای دوباره شنیده شدن است

فروپاشی است و بحران‌ها کاملاً قابل رؤیت‌اند. مسئله‌ی زنان بحران بزرگی است و تازمانی که فرهنگ مردسالاری ریشه‌کن نشود و جامعه خود را از آن عقب نکشد، صحبت از «راه‌حل» دشوار خواهد بود. فرمودید نه از دید یک

بحران‌های اکولوژیک؛ اگر حل نشوند، همه‌چیز نابود خواهد شد

من عضو پژاکم، اما فرزند همین مردم هستم و شکاف‌های جامعه را هر کسی می‌بیند، چه عضو حزب باشد چه نباشد

اثرناتیو: حالا به موضوع ایران برسیم. وضعیت سیاسی و اجتماعی امروز ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید و مهم‌ترین بحرانی که جمهوری اسلامی با آن روبروست چیست؟ اگر وضعیت امروز ایران را نه از نگاه یک عضو پژاک، بلکه از منظر زندگی روزمره مردم بنگرید، عمیق‌ترین شکافی که امروز میان جامعه و ساختار سیاسی می‌بینید چیست؟

گلان فهمیم: ایران با چنان معضلاتی روبروست که گاه انسان در اولویت‌بندی آن‌ها دچار تردید می‌شود. برای نمونه، بحران‌های اکولوژیک ایران چنان بزرگ‌اند که اگر حل نشوند، همه‌چیز اعم از صحیح و غلط نابود خواهد شد. جمهوری اسلامی در بسیاری از حوزه‌ها در آستانه‌ی

عضو پژاک! من عضو پژاکم، اما فرزند همین مردم هستم و شکاف‌های جامعه را هر کسی می‌بیند، چه عضو حزب باشد چه نباشد! جمهوری اسلامی، به عنوان یک بازیگر کوتاه‌بین شطرنج چنان وضعیتی به بار آورده که نه تنها قادر به مات کردن حریف نیست، بلکه نمی‌تواند به «پات» هم بیندیشد. از هر زاویه‌ای که بنگریم، پایان رژیم نزدیک است و مسئله فقط حملات

خارجی نیست؛ این رژیم جامعه‌ستیز است و جامعه قدرتی بزرگ دارد که دیکتاتورهای تنها در لحظه‌ی سقوط متوجه آن می‌شوند

آلترناتیو: هم‌زمان با سالگرد «ژن ژیان آزادی»، اعدام زنان، صدور احکام اعدام برای زنان و موارد زن‌کشی ادامه یافت. چرا جمهوری اسلامی در این مقطع فشار و خشونت علیه زنان را تشدید کرده است؟

گلان فهمیم: بسیار عیان است که رژیم ایران، هم‌زمان با مواجهه با

فرهنگ‌سازی برای اپوزیسیون
یک ضرورت است
مهم‌ترین ضعف اپوزیسیون،
نداشتن اتحاد است که خود
از فقدان یک نظام فکری
قدرتمند در برابر حاکمیت
سرچشمه می‌گیرد

فشارهای سنگین خارجی، از قیام‌های داخلی نیز به شدت هراسان است.

این منطق رژیم‌های مستبد است که وقتی پایه‌های مشروعیت‌شان به لرزه درمی‌آید، به جامعه یورش می‌برند. رژیم ایران در هر فرصتی برای تنفس مصنوعی، بر فشارهای داخلی می‌افزاید. این نشانه‌ی ترس آن‌ها از عاملیت مخالفان داخلی است. اما مثلی هست که می‌گوید: «ترس، فایده‌ای برای اجل ندارد!» این سرکوب‌ها نشانه‌ی فرا رسیدن پایان کار آن‌هاست

آلترناتیو: سال‌هاست نیروهای مختلف مخالف جمهوری اسلامی درباره تغییر سخن می‌گویند، اما هنوز بر سر آینده ایران توافق روشنی وجود ندارد. مهم‌ترین ضعف خود اپوزیسیون ایران چیست؟

گلان فهمیم: مهم‌ترین ضعف اپوزیسیون، نداشتن اتحاد است که خود از فقدان یک نظام فکری قدرتمند در برابر حاکمیت سرچشمه می‌گیرد. رژیم ایران نظامی ایدئولوژیک است و باید با سیستمی فکری و منسجم به جنگ آن رفت؛ به همین دلیل است که ما به «ژن ژیان آزادی» و پس‌زمینه‌ی فکری آن

اهمیت می‌دهیم. اگر نیروهای اپوزیسیون در این چارچوب فرهنگ‌سازی کنند و شیوه‌ای دموکراتیک را در میان خود به کار بندند، قطعاً راهکارهای نیرومندی خواهند یافت. داشتن تحلیلی صحیح از رژیم و شرایط جهانی، پایبندی به دموکراسی در روابط درونی و اراده‌ای راسخ برای مبارزه، می‌تواند قدرت اپوزیسیون را افزایش دهد. باز هم تأکید می‌کنم که فرهنگ‌سازی برای اپوزیسیون یک ضرورت است. **اگر اپوزیسیون معایب خود را نبیند و بدون برطرف کردن آن‌ها به تقابل با رژیم برخیزد، موفق نخواهد شد و در آن صورت ناچار است چشم‌انتظار مداخلات خارجی و تحولات بیرون مرزها بماند؛ اتفاقی که متأسفانه تا حدودی شاهد آن هستیم.**

آلترناتیو: پژاک بیش از دو دهه از دموکراتیزه کردن ایران سخن گفته است. اگر یک شهروند شرق کوردستان از شما بپرسد «بعد از این همه سال، نتیجه ملموس فعالیت پژاک

در زندگی من چیست؟»، چه چیزی را می‌توانید ابراز کنید که قابل سنجش باشد؟ پژاک برای تبدیل فعالیت سیاسی و برون‌مرزی خود به یک حضور سیاسی مؤثر در داخل ایران چه برنامه مشخصی دارد؟

گلان فهیم: پژاک حضور مؤثری در داخل دارد. این جنبش هنگام تأسیس، امیدها را زنده نگه داشت و با مبارزه‌ای پیگیر توانست اعضای را جذب کرده، تشکیلات خود را سازماندهی کند و از هویت کوردی، اجتماعی و زنانه پاسداری نماید. این روند، تصورات قالبی نسبت به کوردها، افراد جامعه و زنان را تغییر داد و این دستاوردی همگانی است. مسائل اجتماعی و سیاسی با معیارهای فیزیکی و مادی قابل سنجش نیستند. معیار سنجش این است: **پژاک به نیرویی تبدیل شده که رژیم از آن هراس دارد و مردم به آن امید بسته‌اند؛ آیا این ملموسی نیست؟ هست!** پژاک زنان را در مبارزات مشارکت داده و اذهان را از حالت تک‌رنگی مردسالارانه رها ساخته است. پژاک موجب شد شعار «ژن ژیان آزادی» در سراسر ایران طنین‌انداز شود، لרزه بر

اندام رژیم بیندازد و بازتابی جهانی یابد. اگر مقصود از ملموس بودن، معیشت

بدون شرط نتیجه آن انتخاب را می‌پذیرد؟

گلان فهیم: بحث درباره‌ی مدل مطلوب اداری یک سرزمین طولانی است. ما مدعی دموکراسی هستیم، پس چرا باید با خواست اکثریت مخالفت کنیم؟ ما طرفدار «راه‌حل» هستیم و حاضریم درباره‌ی تمامی مدل‌ها گفتگو کنیم. این موضعی بسیار روشن است که بارها در بیانیه‌ها و مواضع حزبی خود به آن تصریح کرده‌ایم

چرا باید با خواست اکثریت مخالفت کنیم؟
ما طرفدار «راه‌حل» هستیم و حاضریم درباره‌ی تمامی مدل‌ها گفتگو کنیم

مادی روزمره باشد، ادعایی در بهبود آن نداریم؛ اما پژاک از نظر ذهنی، ارادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تأثیری عمیق بر جای گذاشته است. قطعاً انسان پس از «ژن ژیان آزادی» با انسان پیش از آن متفاوت است و این تحول، دستاوردی است که سهم اساسی آن به پژاک تعلق دارد

آلترناتیو: وقتی یک حزب می‌گوید برای مردم مبارزه می‌کند، این پرسش مطرح می‌شود که مردم چه زمانی و با چه سازوکاری این نمایندگی را به آن حزب داده‌اند؟ پژاک مشروعیت سیاسی خود را چگونه می‌سجد؟

گلان فهیم: ما فرزندان همین مردم هستیم! نوع مبارزه در کوردستان به گونه‌ای نیست که صندوق رأی بگذاریم و بگوییم ابتدا رأی بدهید تا بعد برایتان انقلاب کنیم! ما در کنار سایر افراد جامعه با

آلترناتیو: شما پیشتر، کنفدرالیسم دموکراتیک را به‌عنوان الگویی برای آینده ایران مطرح کرده‌اید. اگر مردم شرق کوردستان در یک روند آزاد و دموکراتیک مدل دیگری را انتخاب کنند، آیا پژاک

گفتگوی مشترک ایجاد کنیم. ما به سهم خود، «ائتلاف نیروهای سیاسی کورد» را سازماندهی کرده‌ایم که البته ساختاربندی آن هنوز کامل نشده

فضایی برای گفتگوی مشترک ایجاد کرده‌ایم

ما به سهم خود، «ائتلاف
نیروهای سیاسی کورد» را
سازماندهی کرده‌ایم که
البته ساختاربندی آن هنوز
کامل نشده و برای اتمام آن
با عزم راسخ تلاش می‌کنیم

و برای اتمام آن با عزم راسخ تلاش می‌کنیم. صدور بیانیه‌ها و برپایی کنش‌های سیاسی مشترک، از جمله فراخوان اخیر اعتصاب که نتیجه‌ی مهمی در پی داشت، دستاورد همین دیپلماسی است. البته ما از مشکلات اجتماعی، روانی و درون‌گروهی خود غافل نیستیم و به جای گریز از آن‌ها، برای حلشان تلاش می‌کنیم. در درون ائتلاف نیز چالش‌هایی وجود دارد که با مکانیزم‌های

ظلم و ستم دست‌وپنجه نرم کرده‌ایم، در برابر یی‌داد سکوت نکرده، زندگی شخصی را کنار گذاشته و در چارچوب تشکیلاتی منظم، به مبارزه و دفاع مشروع برخاسته‌ایم. آیا ایستادگی در برابر ظلم مشروعیت دیگری می‌خواهد؟ هر مقاومت‌گری که علیه تبعیض و ستم بپا خیزد، کارش مشروع است. این امر مثل روز روشن است. اینکه در آینده و در فضایی آزاد چگونه از مردم کسب مشروعیت خواهیم کرد نیز واضح است؛ مردم دارای اراده‌اند و سازوکارهای انتخاباتی و مشارکتی این موضوع را تعیین خواهند کرد

آلترناتیو: شما اکنون در حوزه دیپلماسی پژاک فعالیت دارید و در سال‌های اخیر در دیدارهایی با دیگر احزاب و سازمان‌های کوردی حضور داشته‌اید. اگر بخواهیم دیپلماسی را با نتیجه و نه تعداد دیدارها بسنجیم، مهم‌ترین نتیجه مشخص دیپلماسی پژاک برای مردم شرق کوردستان چه بوده است؟ گلان فهیم: مهم‌ترین نتیجه این است که توانسته‌ایم فضایی برای

را بینیم که استقلال فکری یا ارادی ما را تحت الشعاع قرار دهد، قاطعانه می‌گوییم که آن رابطه ارزش نزدیکی ندارد. هدف ما جابه‌جایی قدرت با قدرتی دیگر نیست. ما در برابر جامعه مسئولیت اخلاقی و اجتماعی داریم و

تعریف شده با آن‌ها برخورد می‌کنیم. حزب ما تلاش کرده حضوری مفید در این ائتلاف داشته باشد و نسبت به آینده‌ی آن امیدواریم. خلق کورد در شرق کوردستان خواستار اتحاد نیروهای سیاسی است و ما موظف به تحقق آن هستیم

تا کنون مرتکب اشتباه
استراتژیک بزرگی نشده‌ایم
تا کنون مرتکب اشتباه
استراتژیک بزرگی نشده‌ایم
که بخواهم به آن اشاره کنم،
اما در امور تاکتیکی و اجرایی
قطعاً مواردی وجود داشته
است

آلترناتیو: شما پیشتر
گفته‌اید که برقراری روابط
با دولت‌های خارجی را
می‌پذیرید اما «سرسپردگی» را
رد می‌کنید. در سیاست واقعی،
مرز میان دیپلماسی، استفاده
از فرصت‌های بین‌المللی و
وابستگی به قدرت‌های خارجی
را چگونه تعیین می‌کنید؟

گلان فهمیم: هیچ‌کس نمی‌تواند
همه‌ی ابعاد این مسئله را با فرمول‌های
قطعی توضیح دهد، اما می‌توان اصول
آن را تبیین کرد. اصول ما این است:
ما برای حل مسائل پیش‌رو مبارزه
می‌کنیم و اگر در سیر این مبارزه با
نیروهایی منافع مشترک داشته باشیم،
برای برقراری ارتباط تلاش خواهیم کرد.
با این حال، ما نیرویی متکی بر تفکر
و اراده‌ی خود هستیم؛ اگر رویکردی

فاقد منافع شخصی هستیم؛ بنابراین
ناچاریم به نوع ابزار، اهداف و آینده‌ی
مبارزه بیندیشیم. این مرزها مادی و
مطلق نیستند، بلکه نسبی‌اند و با
مبارزه‌ی روزانه، خرد جمعی و
اصول اخلاقی و سیاسی مدیریت
می‌شوند.

اجرایی قطعاً مواردی وجود داشته است. سالانه دچار خسارت‌هایی می‌شویم؛ برخی از اعضای ما شهید یا دستگیر می‌شوند و کسانی از صف مبارزه فاصله می‌گیرند که همگی زمینه‌ساز خودانتقادی هستند

آلترناتیو: اگر ده سال دیگر دوباره روبه‌روی شما بنشینیم، دوست دارید چه اتفاقی در زندگی زنان، جوانان و مردم شرق کوردستان افتاده باشد تا بتوانید آن را بازگو کنید؟

گلان فهیم: آرزوی بزرگ ما رسیدن به آزادی است؛ همه‌ی زندگی خود را وقف آن کرده و همچنان ادامه می‌دهیم. چه چیزی زیاتر از آزادی؟ قطعاً دوست دارم مردم آزاد باشند تا انرژی و توان خود را صرف پیشرفت‌های فردی و اجتماعی کنند، نه تقابل با حقوقی که از آنان سلب شده است. ما معمولاً در پایان مطالب خود می‌نویسیم «به امید روزهای آزاد» یا از این جمله‌ی رهبر آپو بهره می‌گیریم که «آزادی پیروز خواهد شد». دوست دارم نه ده سال دیگر، بلکه به‌زودی آزادی پیروز شود.

زنده باد آزادی!

آلترناتیو: احزاب معمولاً از حکومت و رقبا انتقاد می‌کنند؛ کمتر پیش می‌آید درباره اشتباهات خودشان صحبت کنند. اگر بخواهید امروز یک اشتباه یا ضعف واقعی پژاک را نام ببرید که باید اصلاح شود، آن چیست؟

گلان فهیم: ما همواره با نقد و خودانتقادی به بررسی گذشته‌ی خود پرداخته‌ایم؛ این موارد گاه به صراحت در اسناد حزبی برای عموم منتشر می‌شود. البته برای پاسخ به این پرسش، نظر شخصی من به تنهایی ملاک نیست، بلکه اشتباهات پژاک باید در نتیجه‌ی یک خرد جمعی و مشورت سازمانی بازگو شود

آلترناتیو: مشخصاً چه تصمیم یا روشی باید تغییر کند؟

گلان فهیم: ما هر سال عملکرد خود را ارزیابی و تغییرات لازم را اعمال می‌کنیم که این تغییرات عموماً مربوط به شیوه‌های کار و مبارزه است. تا کنون مرتکب اشتباه استراتژیک بزرگی نشده‌ایم که بخواهم به آن اشاره کنم، اما در امور تاکتیکی و

ALTERNATIVE
POLITICAL, IDEOLOGICAL & SOCIAL MAGAZINE

شماره شانزدهم / دوره‌ی چهارم / سال چهاردهم
۱۴۰۵ مهر

آلترناتیو